

זללניות החשמל הגדולות במשק פוצחות בדיאטה

שאריות של פולי קפה במקום מזוט, אור שנדלק רק בעת כניסה לחדר, בקרי טמפרטורה והנמכת גובה הנורות – החברות התעשייתיות החלו להתייחד עם כדור הארץ • הן עושות זאת גם ממניעים ירוקים של תועלת סביבתית, אבל בעיקר בשל היסכון של מיליוני שקלים ומענקי עידוד נדיבים מהמדינה / יובל אזולאי

יותר ויותר מפעלים בישראל יכולים לדגמן את ההתייעלות האנרגטית המקיפה במשק שאגליה חותר משרד התשתיות הלאומיות. בתמורה למענקי עידוד נדיבים, זללניות החשמל הגדולות במשק מתחילות לשכלל מערכות ייצור ולבחון בפנינצטה את תצורת הדלק והמזוט שלהן. הן מייעלות את פעילות המנועים, מסיבות דורי קיטור ומגדירות לעצמן יעדים ברורים וקשיחים בניסיון למזער את פליטת גזי החממה.

כך, בהשראת הטרנד הירוק, אחד מדודי הקיטור הגדולים

שמשמשים את פס הייצור במפעל הקפה של שטראוס בצפת, מותנע כיום באמצעות פסולת אורגנית ושאריות של פולים הנעזרים בו בתהליך הייצור – ידידותי לסביבה ביחס למזוט המזוהם, ששמו יצא לשמצה כבר לפני שנים.

המקרה של קבוצת שטראוס הוא רק אחד מתוך עשרות. עם יעד שאפתני לחיסכון של 16 מיליארד קילוואט-ש"ש עד שנת 2020 ותקציב חלומי של 2.2 מיליארד שקל, משרד התשתיות מנסה לתמרץ בכסף את התעשייה, הרשויות המקומיות ובתי המלון, כדי שיתפתו לצרוך פחות אנרגיה. "כשמדובר בכל-כך הרבה כסף שהוקצה לקידום הנושא בעשור הקרוב, אנחנו חוששים מתרחישים של קיצוצים תקציביים עתידיים, ולכן אין זמן: נשקיע את הכסף בשורה ארוכה של מיזמים, שיביאו לכאן את המהפכה. יש המון מה לעשות", אומר ל"גלובס" זאב גרוס, מנהל האגף לניהול משאבי תשתית במשרד לתשתיות לאומיות. מה שהחל בשנים האחרונות

כתוכנית ניסיונית בהיקף מינורי לעידוד התייעלות אנרגטית במפעלים ובמוסדות ציבור, יהפוך לפי תכניות משרד התשתיות ב-2011 למגמה ברורה שתלך ותתעצם: כל גוף תעשייתי או מוסד באחד מענפי המשק שירצה לקחת חלק, יגיש תכנית סדרה, עם מטרות ואמצעים ריאליים ומנגד, יקבל מהמדינה מענק של כ-30% מעלותה. ישראל תרוויח, כי היא חייבת לפלוט פחות גזי חממה מתוקף

המספקת שירותים להתייעלות אנרגטית במשק, בשנה האחרונה הובילה החברה מיזמים כאלה בשורה של מוסדות ציבור, בהם משרדי ממשלה ובתי משפט במספר ערים, ובמקביל סיפקה שירותים מורכבים יותר לחיסכון באנרגיה בכלל ענפי התעשייה. "המפעלים מבינים שהתייעלות

כזאת היא פוטנציאל אדיר לרווח", אומר גיל. "אחרי השקעה הדרגתית שבה משתתפת המדינה באמצעות מענקים, הם נהנים מירידה של 25%-30% בעלויות התפעול השוטפות. הרווח ניכר במהירות", הוא אומר. קבוצת אקרד גרופ היא בבעלות גיל, צדדי ארכוב ואילן קפון. לא רק חברות תעשייתיות גילו את הפוטנציאל, גם רשימת בתי מלון עם יישומים בתחום הולכת ומתארכת. לדברי רועי דגן, מנכ"ל חברת אנרקור שמייצגת בישראל את תאגיד האנרגיה העולמי GREE, אלמנטים חוסני חשמל שהתקין בעשרות בתי מלון ומרכזי אירוח ברחבי הארץ, כבר מניבים חסכון חודשי ממוצע בשיעור של עד 15 אלף שקל לבית עסק אחד.

לא פוגעים בעבודה השוטפת

בתי מלון ומרכזי אירוח הפכו לזללנים של חשמל יקר, ברוב המקרים בעל כורחם, בעיקר בשל אורחים פורקי עול שמפעילים

אור: iStockphoto.com, 3dbrained

התייעלות אנרגטית

גופים החטמיים אמצעים חוסני אנרגיה

דלק, נ.צ.ב.א, מפעל המשקאות בקיבוץ גן שחואל, מפעל איויקס לייצור שבבים, מפעל אודיס לייצור מוצרי השקיה, בית המלון הסקוטי בטבריה

שינוי בצורות הצריכה והייצור של אנרגיה, ומעבר לשימוש במקורות נקיים לשם הפחתת פליטות גזי חממה. החיסכון בחשמל בא לידי ביטוי בשילוב של רכיבים ומנגנונים שונים בתוך מערכות קיימות שמוסתיים את התצרוכת, רכיבים המסוגלים להפחית את זרם החשמל וכך גם את התצרוכת שלו במנועים של מערכות ייצור או מזגנים, בשעות שבהן תפוקת הייצור לא גבוה, או בשילוב רכיבים אלקטרוניים אחרים שמאפשרים כיבוי של מערכות תאורה בחללי עבודה או מחסנים בעת שאין בהם פעילות

דוד קיטור במפעל הקפה של שטראוס בצפת שהוסב להפעלה באמצעות שאריות של פולי קפה (צילום: יח"צ)

אותה כמות אנרגיה, לעתים בלי קשר לעומסים, אך היה עדיף להותיר אותם פועלים מאשר לכבותם ולהפעילם בכל פעם מחדש. המערכות שאנו משלבים יודעות לזהות מתי יש עומס ומתי אין, וכך הזרמת החשמל אליהם יורדת פלאים".

יחד עם שטראוס על שלל מפעליה, משרדיה ומתקניה בכל הארץ, בחברות נוספות בוצע שידור מערכות בחדרי המכונות והבקרה, ובהן דלק, המפעל לייצור משקאות בקיבוץ גן שמואל, ואודיס המייצרת מערכות השקיה.

הפחתת פליטות טובה מהצפוי

שטראוס היא אחת מהמובילות את הנושא בתעשייה. כבר לפני שנתיים היא הטילה על בעלי תפקידים בחטיבותיה לגבש תוכניות עבודה פנים-ארגונית למימוש יעדים סביבתיים ותפעוליים.

יעד סביבתי מרכזי היה להפחית במהלך 2009 את פליטת גזי החממה ממפעלי החברה בארץ ומוכל מערך ההפצה שבבעלותה, כולל פעילות המשאיות, ב-5%. באותה שנה, לפי נתוני החברה, היא הצליחה לעקוף את היעד והפחיתה את הפליטות ב-7.5%. "דוד הקיטור שבמפעל הקפה בצפת הוא רק חלק מהעניין", אומרת רונית שחר, מנהלת תחום איכות הסביבה בשטראוס. "לצד ההסבה שלו לפעול באמצעות שאריות של פולי קפה, ביצענו בו התאמות שונות - כמו התקנת מערכות סינון מתקדמות בעלות של 5 מיליון שקל, כדי לנטרל מפגעי ריח שנגלוים להפעלתו. כעת, 75% ממנו פועל בזכות שאריות הפולים ושאיפתנו היא להפעילו על בסיס שריפת פסולת אורגנית בתפוקה מלאה. אנו חוסכים בכך 2,000 טון מזוט בשנה בעלות כוללת של 3 מיליון שקל", ציינה.

התוכניות הסביבתיות של שטראוס לא פוסחות גם על צי משאיות הקירור של החברה, האמונות על הפצת מוצריה. שם, החלו באחרונה בבדיקת כל מסלול חלוקה, בחינת דרכי קיצור אל היעדים השונים ובבקרה הדוקה על תצורות הדלק של המשאיות. "אנחנו עוקבים ומשווים את הנתונים כל הזמן, ואם נמצא שיש דגמים מסוימים של משאיות שצורכים פחות דלק, ניקח זאת בחשבון בסבב הרכש הבא שלנו, תוך עדיפות לכלים החסכניים יותר", אמרה שחר.

שטראוס השקיעה בשנתיים האחרונות 25 מיליון שקל במיזמים הסביבתיים שלה, הוצאה שנעשתה בעיצומו של משבר כלכלי שבו חברות רבות העדיפו לעצור השקעות. הסיבה לכך, אומרים בשטראוס, היא התועלת הכלכלית והסביבתית. מיזמי התייעלות אחרים בחברה מתייחסים למערכות תאורה במחסני קירור המופעלים על-ידי רובוטים שאינם זקוקים לאור; שינויים בגובה הנורות בחללי עבודה, באופן שיאפשר הנמכתן ושימוש בפחות נורות לתאורה. כך, בבניין המטה של החברה בפארק ינאי בפתח תקווה, האור נדלק בשירותים או בחדרי הישיבות רק אם משהו מושך בידית של הדלת. "החיסכון בכסף מורגש מאוד", אומרת שחר. ●

היום ב"שוק ההון"

חמש שנים אחרי שמדינול ובוסטון סיימו את הסכסוך המשפטי, מדינול שילמה לה 104 מיליון דולר